

**БЕЗПОКОЙСТВА
и
УПОВАНИЕ**

Веселин Методиев

БЕЗПОКОЙСТВА
и
УПОВАНИЕ
есе та

Безпокойство е:

„недоволство от настоящето, смътното желание за висша красота и идеално щастие, болезненият стремеж към безкрайното. Хората страдат, че се съмняват, и все пак се съмняват; опитват се да си възвърнат вярата, но тя се стапя в ръцете им; иска им се да се установят и да си починат в доктрините и в удовлетворенията, които са задоволявали предшествениците им, но те им се струват недостатъчни.“

Иполит Тен

Безпокойства и упование
Есета

© проф. д-р Веселин Методиев, *автор*

© д-р Константин Вълков, *автор на интервюто*

Редактор и коректор: Ира Георгиева

© Жанет Цанова, *корица, дизайн и предпечат*

© Издателство на Нов български университет, 2026
ул. „Монтевидео“ 21, 1618 София
www.nbu.bg
bookshop.nbu.bg

Всички права са запазени. Не е разрешено публикуването на части от книгата под каквато и да е форма – електронна, механична, фотокопирна, презапис или по друг начин – без писменото разрешение на носителя на авторските права.

Печат: „Симолини-94“ ООД

ISBN 978-619-233-418-5

СЪДЪРЖАНИЕ

Защо за безпокойствата и упованието?	9
ЗА ЧОВЕШКИТЕ НЕЩА	13
За приятелството	13
Думи за моята музика	67
Откровено за науката и за себе си	87
Кои сме? Или за националната идентичност	111
ЗА МОЯТА ПРОФЕСИЯ	141
За историческите извори и тяхната достоверност	141
Историята – наука и живеене	171
История, литература и политика	181
За историческата истина	191
Македонският въпрос – история и политика	207
ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ ДУМИ	225
В света на популизма	225
ЛИТЕРАТУРА	233
ЕДИН РАЗГОВОР	235
Разговор за есета с Константин Вълков	235

Защо за
БЕЗПОКОЙСТВАТА
и
УПОВАНИЕТО?

„Книга за модерните българи“ ми посочи път към разказ за житието и битието през моето време. Някои съвпадения между безпокойството на българската интелигенция в периода между двете световни войни през предходния век и това на днешните хора на ума в нашето общество съзрях и посочих в текста на книгата. От тези сравнения, валидни за националната ни общност за отминал период от над едно столетие, се появяват и очертаванията на конкретни животи, конкретни човешки неща. Така, преминавайки през идеята за нов текст, посветен на съвременните безпокойства на българската интелигенция, осъзнах, че трябва преди това да направя възможен разказа за собствените си мисли и чувства, които са свързани със социума, т.е. за някакъв собствен опит. Различните обществени позиции, добронамереното позитивно приемане на последните ми две книги ме убедиха, че разказ в стилистиката на мемоара е вероятно и

любопитен, и в някаква степен важен за определени кръгове в българското общество. Съзнавам, че ще трябва да се движа по границата между скромността и самочувствието, но да направя веднага уговорката – без да смятам, че моята персона е важна, се оказа, че моят размисъл за доброто е интересен за хора, които се напятиха от самочувствие и самохвалство. От малък съм притеснителен и това се отрази на характера ми. Днешните безпокойства, разбира се, са на възрастен мъж, имал богат социален живот и много срещи с хора и трудности. Това е опит, който си заслужава да бъде споделян.

Безпокойството е тема на различни автори. Голлям е приносът на португалския интелектуалец Фернандо Песоа в „Книга на безпокойството“, писана над 20 години и излязла години след смъртта му. Прекрасен термин е изковал в своята автобиография „Надежда“ папа Франциск – „здрavo безпокойство“. аз съм останал най-близо да идеята на френския мислител Иполит Тен, която е в началото на книгата.

Дълго време обмислям кои са териториите, които познавам и в които съм изпитал най-много радост и горчивина, най-много съм се срещал с доброто и злото. Най-същественото място в това пространство за мен е в областта на приятелството. Тук разказът засяга в много голяма степен малкия кръг на живеене, но има сериозен обществен резонанс, когато си заемал съществени позиции в йерархията на обществото и държавата. В подобен план са и размислите за моята музика, както и за един прелюбопитен монолог на любимия ми преподавател Николай Генчев, откровен и за себе си, и за професията ни.

На следващо място се очерта темата за самоличността и идентичността. От една страна, тъй като много съм чел и слушал по проблемите на българския национален въпрос през XIX и XX в., а от друга – това е и съществена политическа работа, извършвана от мен и засягаща много хора. Тук значимостта от гледна точка на човечното, разбира се, е много по-малко, отколкото при темата за приятелството, но от гледната точка на един живот във втората половина на XX и началото на XXI в. значимостта е видна. Мисля, че от самия текст ще се изяснят и аргументите, и тяхната сериозност и значимост.

Във втория раздел е онова, което е съществената част на моя живот – моят занаят на историк. Да посоча, че думата „занаят“ съдържа в моята представа много повече от една рутинна дейност. По-скоро е онова, което наричат с понятието „професионализъм“. Бидейки специалист в областта на архивознанието, моят разказ, струва ми се, ще предизвика интерес сред по-широк кръг читатели, тъй като ще се отворят пространства, които не са популярни. Примерите, вярвам, ще го покажат – за историческите извори, за достоверността на историческото изследване и онзи прекомерно голям, но продължаващ да виси въпрос за Македония. И съвсем естествено е да завърша с думи за света, в който живеем – света на популизма.

И накрая – упованието е вярата в човешката доброта.

За пълноценното разкриване на идеите в тези есета, в края е поместено и интервю с Константин Вълков, което прехвърля към различните текстове в книгата.